

A MAGYAR TERMÉSZETTUDOMÁNYI TÁRSULAT TUDOMÁNYTÖRTÉNETI KÖTETEI VII.

HAGYOMÁNY, ÉRTÉKMENTÉS ÉS INNOVÁCIÓ A TUDOMÁNYOK KÖRÉBEN

EMBER ÉS KÖRNYEZET KÖLCÖNHATÁSA

MAGYAR TERMÉSZETTUDOMÁNYI TÁRSULAT

A 2022. november 17–18. között megtartott konferenciát az *„Ember és környezet kölcsönhatása”* címen hirdettük meg. Célunk volt, hogy különböző tudományterületeken bemutassuk azt a kölcsönhatást, amely évezredek óta keresztül befolyásolták az emberek viszonyát a természeti és társadalmi környezettel, azok változásának kapcsolatát, hatását és alakulását. Bemutassuk az emberi tevékenység környezetet alakító hatását, a technika fejlődésének jelentőségét, törvényszerűségeit. Ismertessük az emberi tevékenység és a környezet viszonyának szabályozását, életfeltételek módosulását a változó környezetre és fordítva is, fókuszálva a pozitív hatásra és ugyanakkor a különböző ártalmakra és a lehetséges ártalmatlanításra, a megelőzésre. E konferencián vállamtunk fel új szemléletmódokat, az ökológia változások történeti vetületét és alakulását különböző tudományterületeken, értelmezni a természeti és társadalmi jelenségeket, mint pl. a kőzetek, élőlények, fajok, egyedek, tárgyak, gondolatok, eszmék formájában megjelenő kölcsönhatását az emberrel, az ember és környezete függvényében.

A kötet a 2022. november 17–18. időpontban, online, Zoom rendszerrel megtartott *Ember és környezet kölcsönhatása* című konferencia előadásait tartalmazza.

**A MAGYAR TERMÉSZETTUDOMÁNYI TÁRSULAT
TUDOMÁNYTÖRTÉNETI KÖTETEI
7.**

Sorozatszerkesztő: Dr. Forrai Judit

A Hagyomány, Értékmentés és Innováció a
Tudományok történetében sorozat keretében

**EMBER ÉS KÖRNYEZET
KÖLCSÖNHATÁSA**

Szerkesztő: Dr. Forrai Judit

Szövegszerkesztés, borítóterv és tipográfia: Pók Andrea

Budapest
2025

A MAGYAR TERMÉSZETTUDOMÁNYI TÁRSULAT TUDOMÁNYTÖRTÉNETI KÖTETEI 7.

Sorozatszerkesztő: Dr. Forrai Judit

Kiadja a Magyar Természettudományi Társulat
Budapest, 2025

Felelős kiadó: Dr. Tardy János

A kötetben másként nem jelölt webhelyek utolsó megtekintése: 2023. 12.15.

ISSN 2676-8852
ISBN 978-615-82104-9-2
ISBN 978-615-6957-00-9 [pdf]

Kötet DOI: <http://doi.org/10.23716/MTTT.7.2025>

Belovits-Print Kft.
Budapest

Minden jog fenntartva!

TARTALOM

FORRAI JUDIT dr., DSc, egyetemi tanár, orvostörténész (S.E., WJLF): Az ember és környezete, miért is fontos?	5

I. AZ ÉPÍTETT KÖRNYEZET

MOLNÁR F. Tamás DSc: Épített környezet: bérpalota plafonmagassági forradalma. A kérdezés tudománya	8

II. PEDAGÓGIA ÉS KÖRNYEZET KÜLÖNÖS TEKINTETTEL A MATEMATIKAOKTATÁSRA

MUNKÁCSY Katalin PhD: Az analízis fogalmainak kialakulása gyermekkorban. Rövid matematikatörténeti áttekintés és a fejlődéslélektani vizsgálatok néhány tapasztalata	18
KÁNTOR Sándorné VARGA Tünde PhD: Hogyan járul hozzá az iskolai matematikaoktatás az ember és környezete összhangjához?.....	25

III. BIOLÓGIAI ÉS TÁRSADALMI KÖRNYEZET

SZALAI György, KATONA József, KLENK Gusztáv, PINTÉR Zsolt, LEEL-ŐSSY Attila, HIRSCHBERG Andor, VELLAI Tibor, ROVÓ László, MOLNÁR József: Kölcsönhatás Genetikai örökségünk és a felgyorsult XXI. század kihívásai: villanyroller, DNS öregedése, virális, munkaterhelés és társadalmi kihívások	40
SÁRKÖZY Erika: Ökoszisztéma építés a gyorsan idősödő társadalomban: CédrusNet korosztályok és a szenior tudásgazdálkodás	49
SIMEK Ágnes: A hajléktalanok és környezetük együtthatása	66

IV. EMBER MŰVÉSZETI-, KULTURÁLIS KÖRNYEZETE

CSORBA F. László: A természetvizsgáló Csontváry	83
DERGEZ-RIPPL Dóra: Anatómiai látásmód a művészetben: Barcsay Jenő és Gerzson Pál az emberábrázolásról.....	91

V. AZ EMBER ÉS A VÍZ

SCHILLER Vera DR., bölcsészdoktorátus, nyugdíjas tanár, (SOTE) : Nílus és Parnassos	102
ZENTAI Judit Éva PhD: A víz és az ember ősi kapcsolata Japánban — rövid betekintés a víz felhasználásának történetébe	115

VI. ELMÉLETI TÁRSADALOMTUDOMÁNYI KUTATÁSOK	
HIDEG Éva DSc: A koevolúciós gondolat megjelenése és hatása a jövőkutatásban.....	129
Kiss Endre DSc: Mesterséges intelligencia, mint globális környezet	144

VII. ÉRZÉKENYÍTÉS, KÖRNYEZET-TERÁPIA ÉS RESZTORATÍV MÓDSZEREK

IMRINÉ Csákányos Melinda doktorandusz: Addikcióval terhelt személyek kapcsolódása resztoratív gyakorlatokkal a családi és egyéb közösségekhez.....	168
CSORBA Botond, HORVÁTH Balázs Zsigmond, NAGY Márton Zénó: A japán fegyvertartás helyzete gazdasági és kulturális aspektusból, összehasonlítva az európai és amerikai státussal	178
FORRAI Judit DSc: A makro és a mikrokörnyezet kölcsönhatása a gyógyulás és gyógyítás szolgálatában.....	188

A japán fegyvertartás helyzete gazdasági és kulturális aspektusból, összehasonlítva az európai és amerikai státussal

CSORBA BOTOND (japánszakon végzett filológus),
NAGY MÁRTON ZÉNÓ (üzletviteli menedzser),
HORVÁTH BALÁZS ZSIGMOND (művészettörténész-angoltanár)

E-mail: jasondark5500@gmail.com

DOI: <http://doi.org/10.23716/MTT.7.2025.14>

Absztrakt:

A világ sokkolva értesült arról, ami 2022. július 8-án, egy narai kampányrendezvényen történt: japán egykori miniszterelnöke, Abe Sinzó, aki kilenc évig az ország leghosszabb ideig hatalmon lévő kormányfője volt, merénylet áldozata lett. A magányos elkövető, Jamagami Tecuja két lövése találta el Abét, akit bár kórházba szállítottak, belehalt sérüléseibe. Az ilyen merénylet egy Japán-szintű demokráciában egészen régóta példanélküli volt, mi több, Japánban a mostani precedenst megelőzően utoljára 1936-ban fordult elő az, hogy egy exminiszterelnök, merényletben életét veszítse. Akkor a „sötét völgy” korszaknak nevezett formálódó militarizmusban, Szaitó Makotó és Takahasi Korekijo váltak merénylet áldozatává. Habár Jamagami maga készítette fegyverét, Abe Sinzó meggyilkolásának esete felvetette azt a kérdést, ami jelenünkben igen fontos és visszatérő dilemmának tekinthető: milyen a fegyverviselés helyzete napjaink vezető demokratikus államaiban? Milyen gazdasági, illetve kulturális szempontok alapján ítélik meg adott országokban a lőfegyverekhez való szabad hozzáférést, és ezzel együtt milyen pszichológiai kritériumoknak kell megfelelniük mindazoknak, akik egy ilyen eszköz birtoklására törekednek? Dolgozatunk kiindulópontja a Japánban fennálló helyzet vizsgálata és áttekintése, összehasonlítva az Európai Unió országainak és az USA államainak helyzetével.

Kulcsszavak: Japán, fegyvertartás, japán kultúra, japán gazdaság, fegyverhatás

---

Bevezetés

Japán hozzáállását az általános fegyverviseléshez az elmúlt fél évezredben mind a belső, mind a külső körülmények szignifikáns mértékben befolyásolták. Mára már egy olyan országot ismerünk, ahol a lőfegyverrel való bűnözés és erőszaktevés szinte ismeretlen fogalommal vált, és ahol a lőfegyverhez való hozzájutás egy iszonyatosan hosszú és összetett folyamatot tesz ki. A smallarmssurvey.org négy évvel ezelőtti kutatása alapján a G7 országok körében Japánban volt a

legalacsonyabb 100 főre lebontva a fegyvertartás aránya, mindössze 0,3 eszköz jut egy személyre. Az előttük lévő Egyesült Királyság igencsak jelentős növekedést mutat, ott már 4,9 ugyanaz az érték [15].

1. táblázat

Fegyvertartás adatai Japánban

Becsült fegyvermennyiség a civilek körében:	377 000
Fegyvermennyiség a civileknél száz főre lebontva:	0,3
Regisztrált lőfegyverek száma:	175 221
Nem regisztrált fegyverek száma:	201 779

Hogy kontextust adjunk a fentebb között adatoknak, a G7-országok halmazán belül érdemes ellenőrizni Németország számait ugyanazon forrásból. A statisztikák alapján ezzel a németek a harmadik helyet foglalják el a csoportosulásban.

2. táblázat

Fegyvertartás adatai Németországban

Becsült fegyvermennyiség a civilek körében:	1 5822 000
Fegyvermennyiség a civileknél száz főre lebontva:	1 962
Regisztrált lőfegyverek száma:	5 830 000
Nem regisztrált fegyverek száma:	9 992 000

Az abszolút listavezető jelentős fölényrel az Amerikai Egyesült Államok.

3. táblázat

Fegyvertartás adatai az USA-ban

Becsült fegyvermennyiség a civilek körében:	39 3347 000
Fegyvermennyiség a civileknél száz főre lebontva:	12 048
Regisztrált lőfegyverek száma:	1 073 743
Nem regisztrált fegyverek száma:	392 273 257

Összevetve tehát láthatjuk, hogy Japán helyzete a világ vezető gazdasági hatalmai között ilyen tekintetben kiváló. Amennyiben a lőfegyverrel elkövetett bűncselekmények számait nézzük, az eddig tapasztalt tendenciák a legkevésbé sem mondanak ellent a fenti adatoknak. Ha százezer főre vetítve ellenőrizzük, hány ember lesz fegyver által elkövetett erőszakos bűncselekmény áldozata országoként, Japánban ez az érték 0,3, még Németországban 1,12, az Egyesült Államokban pedig 8,9 volt [15].

Noha ma már elképzelhetetlennek tűnik az is, hogy a szigetország külföldön háborút viselhesen, a demilitarizáció előtti, valamint a középkori Japán a legkevésbé sem volt fegyver- és háborúmentes. Hosszú folyamatok és komoly átalakulások eredménye mindez, mely majdhogynem fél évezreddel ezelőtt kezdődött.

Lőfegyverek helyzete a japán történelemben és kultúrában

Habár a japán történelem során a császárság mint államforma stabilan a helyén tudott maradni, a hatalmat ténylegesen gyakorló személy kiléte állandóan rotálódott. Hatalmas befolyással bíró családok váltották egymást az évszázadok során, és új posztokat hoztak létre, melyekkel kivették a császár kezéből az uralkodás lehetőségét, és meghagyták őt egyfajta szimbólum-státuszban mint isteni leszármazottat. A folyamatos hatalmi harcok és a változó erőviszonyok a 15. századra aztán egy rendkívül fragmentált országhoz vezettek, ahol rengeteg, a hatalmát bővíteni kívánó helyi hadúr között osztódott fel Japán területe. Mindezek ismeretében érthető, hogy az országegyesítés után Japánban a 16. században végbement az első komoly fegyverrelkobzás. Ez a tilalom már nem csak közelharci fegyverekre, de lőfegyverekre is vonatkozott, hiszen időközben a modern fegyverek is teret nyertek Japánban.

Először akkor jelentek meg lőfegyverek a japán szigeteken, amikor 1270 környékén Kínából meglehetősen primitívnek számító, célzó irányzékkal és ravasszal sem rendelkező, *teppónak* (vaságyú) elnevezett eszközök kerültek Japánba. Maga a fegyver egy vastagabb vascsőre emlékeztetett, és egészen addig ugrásszerű technológiai fejlődésre nem is került sor, ameddig a portugálok meg nem jelentek Japánban a 16. században [1, 12]. A hadtörténet szempontjából sem tekinthető a *teppó* jelentősnek, hiszen nem volt igazán hatása a japán hadászati módszerekre. Így az első szignifikáns hatást gyakorló fegyverekként Japánban az európai kovás puszkákra tekinthetünk [16].

A Japánba érkező portugálok 1543-ban Tanegasima szigetén megismertették a szigetországot ezekkel a lőfegyverekkel. Nem sokra rá — a portugál fegyverkovácsok segítségével, akik prezentálták, hogy miképp is rakható össze hasonló jellegű eszköz — Japánban is készültek olyan muskéták, amik a behozott

eszközöket másolták, és ezeket először 1544-ben élesben is alkalmazták a Jakusima-szigetért folytatott küzdelemben. A csata kimenetele felhívta a szigetország figyelmét a löfegyverek használatára [10].

A tanegasimai puska híre ezt követően gyorsan terjedt a japán földesurak körében, és egyre több helyen kezdődött el a fegyverek használatának tanulása, valamint újabb és újabb példányok készítése. Habár feltételezhető, hogy nem mindenhol tanegasimai összeköttetéssel jutott el a modern európai löfegyver a japán tartományok körében, mégis jelen ismereteink szerint Tanegasima szigete az a hely, ahol a japánok először találkozhattak ezekkel a harci eszközökkel [10].

Hogy a beérkező löfegyvereknek milyen hatása volt a japán kultúrára már a korai századokban is, azt talán a legjobban a Vakasza-legenda meséli el, amely romantikus-tragikus módon szemlélteti a fegyverek megérkezését a szigetországba. Jaita Kijoszada volt az a fegyverkovács, aki az első tanegasimai puska elkészítésére vállalkozott, és aki sikerre is vitte mindezt a portugálok segítségével. Ez azonban a legenda szerint a 16 éves lányába került, ugyanis őt ajánlotta fel a kívánt információkért. Vakaszának nem volt más választása, mint hozzámenni egy portugálhoz és elhagyta Japánt, élete pedig a történet bizonyos verziói alapján nyomorúságos és boldogtalan lett. Más változatok úgy tartják, hogy annyira elnyerte portugál férje tetszését, hogy végül visszatértek a szülőföldjére. Akármelyik verzió is tartalmazza az igazságot, a Vakasza-legenda máig nagy népszerűségnek örvend Tanegasima szigetén. Ábrázolásában pedig rendszerint helyet kapnak a fegyverek is. Az egyik város, Nisinoomote a kikötőjében egy szobor ábrázolja Jaita lányát, a kezében pedig nem más található, mint egy japán *teppó*-puska. A sziget talizmánjának ábrázolási módjához tehát szervesen hozzátartoznak a löfegyverek is [10].

Amikor Japánban véget ért a hadakozó fejedelemségek kora, és a 17. század elején Tokugava Iejaszu országegyesítő irányításával új uralmi szervezet kezdett kialakulni, az innentől datálható Edo-korban egy békés és konzisztens időszak köszöntött be a szigetországban, mely két és fél évszázadon keresztül tartotta magát. Ekkorra már a löfegyverek használata szerves részét képezte a szigetországban lezajló csatáknak, bevetésük pedig annyira elterjedt lett, hogy békeidőben sem állt le a fegyverek készítése, még ha használatuk sporadikussá is vált. A nagy elzárkózás, a *szakoku* időszaka alatt egy kis létszámú holland diaszpórán túl Japán kizárt minden külföldit a területeiről, így az ország elkezdett egyre inkább lemaradni a nyugati államoktól, egyebek mellett a harci eszközök technológiájában is. 1853-ban az amerikaiak megnyitották a japán kikötőket, a Tokugava-sógunátus napjai pedig meg voltak számlálva. Japánban a 19. század második felében lezajló restaurációs időszak a sógun kezéből áttette a hatalmat a szacumai és csósúi elit kezébe, a testületileg kormányzó udvari nemesek pedig a nyugat tanulmányozását és

másolását tekintették elsődlegesnek. A harcászati eszközök technológiai lemaradását végül a századforduló környékére sikerült behozni [1, 13].

Az áttörést jelentő év 1880 volt, amikor az első japán gyártmányú lőfegyver elkészült. Murata Cunejosi tervezésében ezen esztendő márciusában került használatba az első működő Murata-13-as egylövetű puska. Lévéen Muratának a századvégi háborúk után volt lehetősége beutazni Európa számos országát a fegyverek tanulmányozásáért, nem meglepő, hogy találmánya egyfajta hibridet képezett számos nyugati harciesszköz között: ide tartozott a holland M1871 Beaumont, a francia Gras M1874 és a német Mauser M1871. A Murata, és annak különböző változatai 1895-ig használatban maradtak, amikor is már kimondottan idejétmúltnak számított. Ettől az időszaktól fogva egészen a második világháború végéig a legelterjedtebb japán tervezésű fegyver Ariszaka Nariakira találmánya, az Ariszaka-puska lett [6].

Fegyvertartási szabályok és gazdasági szempontjaik napjainkban, Japánban és a G7 egyéb országaiban

A bevezetésben ismertetett számadatok különösen visszafogottak Japán esetében az összehasonlításban szereplő országokkal összevetve. Akár a 100 civilre jutó fegyverek számát nézzük, akár a regisztrált és nem regisztrált lőfegyverek mennyiségét, a G7-országok körében Japán szignifikánsan alacsonyabb értékekkel rendelkezik.

Ha az okát keressük ennek a jelentős differenciának, az a japán fegyvertartási szabályok szigorúságában található meg. Japánban számos, igen komplikált lépés vezet ahhoz, hogy valaki fegyverhasználati engedélyhez jusson. Első körben írásbeli vizsgán kell átesnie a fegyvertartási engedélyre pályázó személynek, amit évente mindössze három alkalommal lehet tenni. A kérvényező mentális állapotáról orvosi igazolás szükséges, és egy egy hónapos tréningen is részt kell vennie, majd gyakorlati vizsgát tennie, mely igazolja, hogy képes biztos kézzel bánni a fegyverrel. A kérvényezőnek számot kell adnia a rendőrségnek arról, hogy miért látja szükségesnek egy lőfegyver birtoklását, és végül át kell esnie egy mindenre kiterjedő átvilágításon. Kötelező gondoskodni fegyverszéfről is, hogy a biztonsági előírásoknak megfelelően tárolják a fegyvert [3]. A fegyverboltok száma is igencsak kötött Japánban, prefektúránként maximum három létesítése lehetséges [11]. Mint gazdasági tényező, a fegyverpiac helyzete tehát nem tekinthető jelentősnek Japánban, miként csak nagyon kevés üzlet létesíthető a megyék területein, és csak a népesség egy elenyésző százalékának van egyáltalán lehetősége arra, hogy vásárlóerőt jelenthessen. A japán alvilágban sincs igazán lehetőség a szigorú megkötések miatt arra, hogy fegyvereket vásárolhassanak országon belül, így a bűncsoportok többnyire régebbi modellek csempészszerűt tudják csak beszerezni,

mint például a kínai gyártmányú Tokareveket, mely már az 1990-es években is nagy számban előforduló lőfegyvernek számított, és több ezer darabot le is foglalt a rendőreg. [7]

Németországban szintén számos dologban meg kell felelniük a fegyverre pályázó személyeknek. Először valamilyen lövészklubhoz kell csatlakozni, vagy vadászengedélyt szerezni, illetve igazolni, hogy az illető gyűjtő. Minden más esetben csak akkor igényelhető lőfegyver, ha a kérvényező bizonyítja, hogy az élete veszélyben forog. Szintén át kell esni írásbeli és gyakorlati vizsgán a fegyverismeretét illetően, valamint, a korábban már említett, átvilágításon. A fegyvertartók otthonait visszatérően ellenőrizheti a rendőrség, hogy megfelelő módon tárolják-e a lőfegyvereiket. Szintén különbséget tesznek a fegyverfajták között, így a gépfegyverek az automata fegyverek mellett tiltott eszköznek számítanak, ahogy számos félautomata példány is. [9]. A német gazdaságban megvan a szerepe a fegyvereknek és fegyvergyártásnak, de ez főleg az exportban mutatkozik meg. 2021-ben az Egyiptomnak eladott árucikkkel rekordbevételre tett szert Németország a fegyvereladásban. Ez a 9,35 milliárd eurós összeg 61%-os növekedést jelentett 2020-hoz képest, ám ez leginkább a koronavírusnak volt betudható, hiszen 2019-ben 8 milliárd euróra rúgott az ebből befolyó pénzösszeg [14].

Az Egyesült Királyságban már jóval enyhébb a szabályozási rendszer. Szintén tagnak kell lenni valamilyen lövészklubban vagy vadászegyletben, és gondoskodni kell a fegyver megfelelő tárgyalásáról ebben az esetben is. Ugyanakkor rendőrségfüggő, hogyan vezénylik le az otthoni interjút, amin ilyen esetben át kell esni, és az is változó, hogy mennyire komolyan ellenőrzik az embereket [3]. Az Egyesült Királyságban a fegyverexport szintén jelentősnek mondható, az Amerikai Egyesült Államok mögött világviszonylatban a második helyen álltak 2019-ben, a koronavírust megelőző évben, amikor is 11 milliárd font értékben szállítottak ki fegyvereket, egy évvel azelőtt pedig ez a szám nem kevesebb, mint 14 milliárd volt [18].

Az Egyesült Államokban ezzel szemben egy gyorsabb háttér-átvilágítás zajlik, ahol ellenőrzik az adott állampolgár priuszát és migrációs hátterét. Néhány államban előírás egy kötelező várakozási időszak, és az átvilágítás részletessége is változhat. Azonban az amerikai fegyvertulajdonosok egyharmada háttér-átvilágítás nélkül is hozzájuthat fegyverekhez legalisan, ha magáneladóktól veszi meg a fegyvert. Ekképpen az is előfordulhat, hogy akár egy óra alatt is bevásárolhatnak ezen eszközökből az adott állam lakosai. Arra vonatkozóan semmilyen előírás nincs, hogy a fegyvereket hogyan kell otthon tartani, és nem is ellenőrzik, hogy a fegyvert viselő személyek mennyire tartják biztonságos helyen pisztolyaikat, puskáikat [3]. Az Egyesült Államokban az export és a kiemelkedően nagy belföldi forgalom miatt nem csak a gazdaságra gyakorol komoly hatást a fegyveripar, de a Nemzeti

Lőfegyverszövetség (NRA) politikai befolyása és lobbierreje napjainkban is jelentősnek mondható.

A legélesebb különbség Japán és az Egyesült Államok között fedezhető fel. Ha a fegyverekhez való viszonyt vizsgáljuk a két ország történelmében, ott is jelentős differenciák fedezhetőek fel, ezzel együtt az sem véletlen, hogy a fentebb összehasonlított országok között az Egyesült Királysággal kapcsolatban is fennáll ugyanez az eltérés. Az USA-ban az alkotmány második kiegészítése védi az egyén jogát ahhoz, hogy lőfegyverrel rendelkezessen. Az alapító atyák szándéka ezzel az volt, hogy fegyveres hatalom ne összpontosulhasson kizárólag az állam kezében, miképp megvetették az állandó, még békeidőben is fennálló hadseregeket. Ez az elgondolás pedig a maga gyökereiben pont az Egyesült Királyságba vezethető vissza. Francis Grose úgy így erről, hogy egészen Hitvalló Eduárd angol királyig, tehát a 11. századig visszavezethető az a gondolat, hogy a népet fel kell fegyverezni, igaz, ekkor még inkább az ország és az állam érdekében idegen támadás vagy megszállás esetére, nem pedig azért, hogy a népesség hatalma egyensúlyozza az államét [2].

Japánban ezzel szemben már a 16. században megszülettek az első olyan rendeletek, melyek elkezdtek elkobozni a civilektől a fegyvereket. Aligha meglepő ez, hiszen a hadakozó fejedelemségek korában egy szétföredezett országról beszélünk, melynek formája rendszere csak a későbbiekben szilárdul meg. Tojotomi Hidejosi (az egyik országegyesítő) már 1587-ben széleskörben kiterjedt fegyverelkobzást rendel el, mely nem csak a lőfegyverekre, de a kardokra is vonatkozott, valamint nem csak a parasztságra, de szentélyekre, templomokra, faluvezetőkre, mi több, olyan földesurakra is, akiknek megbízhatósága kétségbevonható volt [17]. Az Edo-korszak engedékenyebb évszázadai után aztán a Meidzsi-restauráció (1868) megkezdődésével a nyugatiasodó Japánban eltörölték a régi osztályrendszereket, ettől fogva pedig egyrészt megkezdődött a közvetlen irányítás alatt álló hadsereg szervezése, másrészt immáron a szamurájsaládok leszármazottjai sem viselhettek nyíltan fegyvert, különben elkobzásra kerültek kardjaik [8].

A második világháborút követően az Egyesült Államok irányításával a japán alkotmány a három D szellemében (decentralizálás, demokratizálás, demilitarizálás) lett lefektetve, 1958-ban pedig a kardok és lőfegyverek birtoklásának szabályozásáról szóló törvénnyel születtek meg a mai is ismert fegyvertartási korlátozások. Ez alapján kézfegyverek a mai napig nem szerezhetőek be az országban, így akik végül engedélyt szereznek, nekik is csak sörétes puská (vadászati céllal) vagy légpuska állhat rendelkezésükre, ha végigmennek a hosszú és bonyodalmas úton a hivatalos papírokért. Amennyiben a politikai merényleteket nézzük Japánban, a második világháború óta alig egy tucat hasonló jellegű támadás

történt, ezek is többnyire szűrőfegyverekkel, és csak kevés végződött halálos sebesüléssel [4, 5].

Konklúzió

Európának döntő szerepe volt abban, hogy Japánban az évszázadok alatt a lőfegyverek elterjedté váljanak. Nemcsak megismertették a japánokat a modern puskákkal, és megtanították őket arra, hogy miképp reprodukálják ezeket az eszközöket, de a 19. század végén hozzájárultak ahhoz is, hogy Japán megalkothassa az első saját készítésű lőfegyverét. A fegyverhasználat az érintett társadalmakban azonban merőben eltérő, ami az országok történelmében is megmutatkozik. Még Japán majdnem fél évezreddel ezelőtt is komoly regulákat vezetett be a fegyvertartást illetően, addig több országban megvolt az egyén joga ahhoz, hogy saját lőfegyvert birtokoljon. A fenti tendenciáktól eltekintve mindenhol mélyreható dilemmát jelent, hogy milyen a politikai elit és a társadalom hozzáállása a lőfegyverekhez. Mivel ezek a gazdaságoktól és lobbicsoportoktól nem független tényezők, ezek a dilemmák nagy valószínűséggel nem a közeljövőben fognak megoldódni.

The status of Japanese armaments from an economic and cultural point of view, compared with the European and American status

On July 8, 2022, the world was shocked to learn about what happened at a campaign event in Nara: Japan's former prime minister, Shinzo Abe, the longest-serving head of government of the country for nine years, was assassinated. Abe was shot twice by the lone gunman Tetsuya Yamagami, and even though he was taken to a hospital, he died of his injuries. Assassinations like this have long been unparalleled in a democracy such as Japan, furthermore before the current precedent, the last time an ex-prime minister was assassinated in Japan was in 1936. At that time, in the period by the name of "dark valley", the victims were Saitou Makotou and Takahashi Korekiyo. Although Yamagami made his own rifle, the case of Shinzo Abe's assassination raised the question which can be considered a very important and recurring dilemma in our time: what is the situation of carrying weapons in today's leading democratic states? What kind of economical and cultural aspects are considered to judge the free access to firearms in given countries and what psychological criteria must be met by all those who aspire to own such a device? The starting point of our article is the examination and overview of the situation in Japan, in comparison with the circumstances of the countries of the European Union and the states of the USA.

Keywords: Japan, weapon carrying, Japanese culture, Japanese economy, weapons effect

Irodalom

1. AYRES, Robert: *The History and Future of Technology: Can Technology Save Humanity from Extinction?* Fontainebleau: Springer, *Nature*, 2021. p. 49–50
2. CAMPBELL, Jeffrey: *The Original Intent Of The Second Amendment: What The Debates At The Constitutional Convention And The First Congress Say About The Right To Bear Arms* (https://shareok.org/bitstream/handle/11244/9064/Campbell_okstate_0664M_12057.pdf) [2022.11.11.]
3. CARLSEN, Audrey, CHINOY Sahil: *How to Buy a Gun in 16 Countries*, (<https://www.nytimes.com/interactive/2018/03/02/world/international-gun-laws.html>) [2022.11.09.]
4. FISHER, Max: *A Land Without Guns: How Japan Has Virtually Eliminated Shooting Deaths* (<https://www.theatlantic.com/international/archive/2012/07/a-land-without-guns-how-japan-has-virtually-eliminated-shooting-deaths/260189/>) [2023.01.02.]
5. FISHER, Max: *Does Abe Shooting Reflect Success of Japan's Gun Laws, Not Failure?* (<https://www.nytimes.com/2022/07/09/world/asia/abe-assassination-japan-gun-laws.html>) [2023.01.02.]
6. HARRIMAN, Bill: *The Arisaka Rifle*, New York–Oxford: Bloomsbury Publishing, 2019. p. 12. 18.
7. KAPLAN, David, DUBRO, Alec.: *YAKUZA: Japan's Criminal Underworld*, Berkeley: University of California Press, 2012. p. 263
8. KITAOKA, Shinichi: *The Political History of Modern Japan: Foreign Relations and Domestic Politics*, Abingdon: Routledge. 2019. p. 26.
9. KNIGHT, Ben: *Gun control and firearms possession in Germany*, (<https://www.dw.com/en/gun-control-and-firearms-possession-in-germany/a-52450664>)
10. LIDIN, Olof.: *Tanegashima: The Arrival of Europe in Japan*, Koppenhága: NIAS Press. 2000. pp. 4–9
11. LOW, Harry: (2017): *How Japan has almost eradicated gun crime*, (<https://www.bbc.com/news/magazine-38365729>) [2023.01.22.]
12. PERRIN, Noel: *Giving up the Gun, Japan's reversion to the Sword, 1543–1879*. Boston: David R. Godine Publisher. 1979. p. 93.
13. REISCHAUER, Edwin.: *Japán története*, Ford. Kállai Tibor, Kucsera Katalin. Budapest: Magyar Könyvklub. 2000. p. 105.

14. *Rüstungsexportpolitik der Bundesregierung im Jahr 2021.*
(<https://www.bmwk.de/Redaktion/DE/Pressemitteilungen/2022/01/20220118-ruestungsexportpolitik-der-bundesregierung-im-jahr-2021-vorlaeufige-genehmigungszahlen.html>) [2023.01.12.]
15. *Small Arms Survey Database Small Arms Survey* (2018, 2020): Global Firearms Holdings,
(<https://www.smallarmssurvey.org/database/global-firearms-holdings>)
(<https://www.smallarmssurvey.org/database/global-violent-deaths-gvd>)
[2022.11.06.]
16. TURNBULL, Stephen: *The Samurai: A Military History*, Abingdon, Routledge, 1996. p. 128. 129.
17. TURNBULL, Stephen: *Warriors of Medieval Japan*, New York–Oxford: Bloomsbury Publishing. 2011. 29. 30.
18. UK defence and security export statistics for 2019 (2019).
(<https://www.gov.uk/government/statistics/uk-defence-and-security-export-statistics-for-2019/uk-defence-and-security-export-statistics-for-2019#defence-statistics>) [2022.12.17.]